

www.e-rara.ch

**Habes Candidiss. Lector Eusebii Pamphili Caesariensis ... opera omnia,
quae hactenus ubique gentium maxima eruditorum industria inveniri
potuerunt ...**

Eusebius

Basileae, 1542

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-3588>

D. Hieronymi presbyteri ad chronicon Eusebii adiectio

---

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

D. HIERONYMI

PRESBYTERI AD CHRONICON
EVSEBII ADIECTIO.

Romanorum.

Vetusq; historiam scribit Eusebius Pamphili martyris contubernalis, cui nos ista subiicimus.

Arnobius in Africa Rhetor clarus habetur, qui cum in ciuitate Sicca ad declamandum iuuenes erudiret, & adhuc Ethnicus ad credulitatē somnijs cōpelleretur, neq; ab Episcopis imperaret fidem quam semper impugnaverat, elucubrauit aduer-

Anni mundi		Anni domini
	ius pristinam religionem luculentissimos libros, & tandē uelut quibusdam obsidibus pietatis fœdus impetrauit.	
Oly. 277.	21 Drepanam Bithyniæ ciuitatem in honorem martyris Luciani ibi conditam, Cōstantinus instaurans ex uocabulo matris suæ Helenopolim appellauit.	330
	22 In Antiochia Dominicum quod uocatur aureum ædificari cœptum.	331
	Constantinus uxorem suam Faustam interfecit.	
	Donatus agnoscitur, à quo per Africam Donationi.	
	Antiochiæ post Thirannum xx ordinatur Episcopus Vitalis, post quē Philogonus XXI cui succedit XXII Paulinus, post quē XXIII Eustathius, quo in exiliū ob fidem truso, usq; in præsentem diem Ariani ecclesiam occupauerunt, id est, Eulabius, Eusebius, Euphronius, Placillus, Stephanus, Leontius, Eudoxius, Meletius, Euzoicus, Dorotheus, rursum Meletius, quorū idcirco tempora non digessi, eò quod hostes potius Christi, quàm Episcopos iuuencus presbyter natione Hispanus, Euan- (dicem. gelia heroicis uersibus explicat.	332
530	23 Porphyrius missus ad Constantinum insigni uolumine exilio liberatur.	
	24 Alexandriæ ecclesiæ xxxvi ordinatur Episcopus Athanasius, qui ab Arianis persecutus ad Constantinum refugit.	333
	25 Constantinopolis dedicat penè omnium urbium nuditate, Metrodorus Philosophus agnoscitur.	334
Oly. 278.	MARCUS XXXII Romæ ordinatur Episcopus mensibus 8, post quem Iulius XXXIII ordinatus est an. 16. mensib. 4.	
	Edicto Constantini gentilium templa subuersa sunt.	335
	27 Romani Gothos in Darmatarum regione uicerunt.	336
	Constantinus filius Constantini prouehitur ad regnum.	

Pestilentia

EUSEBII CAESAR. CHRONICON

<i>C</i> <i>Anni mundi</i>	<i>Romanorum.</i>	<i>Anni domini</i>
	Pestilentia & fame innumerabilis multitudo in Syria Ciliciaq; perijt.	
	28 Sarmatae litigantes, dominos suos qui nunc Arcaragantes uocantur, facta manu in Romanum solum expulerunt.	337
	29 Callocerus in Cypro res nouas molitur, & opprimitur.	338
<i>Oly.</i> 379.	30 Constantinus cum liberis suis honorificas ad Antonium monachum literas mittit.	339
	Tricenalis Constantini Dalmatius Caesar appellatur.	
	Parther Rhetor Romae gloriosissime docet.	
	Nazarj Rhetoris filia Eunomia uirgo Christiana in eloquentia patri coequatur.	
	Tiberianus uir disertus Praetor Gallias regit.	
	Eustathius Constantinopolitanus presbyter agnoscitur, cuius indutria in Hierosolymis martyriu constructu est.	
	31 Constantinus extremo uitae suae tempore ab Eusebio Nicomedienli Episcopo baptizatus in Arianum dogma declinat, a quo usq; in praesens tempus ecclesiaru rapinae, & totius orbis est secuta discordia.	340
	Constantinus cum bellum pararet in Perfas, in Ancyro ne uilla publica iuxta Nicomediam moritur, anno aetatis suae 66, post quem liberi eius tres ex Caesaribus Augusti appellantur.	
<i>D</i>	CONSTANTINVS, Constantius, & Constans XXXV Romanorum regnauerunt annis 24. mensibus 5. dieb. 12.	
	1 Abladius Praefectus Praetorij, & multi nobilium occisi.	341
	Sapor rex Perfarum Mesopotamia uastata, duobus ferme mensibus Nisibin obsidet.	
	Dalmatius Caesar, quem patruus Constantinus consorti regni filijs reliquerat, factione Constantij patruelis, & tumultu militari interimitur, anno imperij sui tertio.	
	Iacobus Nisibenus Episcopus agnoscitur, ad cuius preces saepe urbs discrimine liberata est.	
5540	2 Ex hoc loco impietas Ariana Constantij regis fulta praesidio, exilijs, carceribus, & uarijs afflictionum modis, primo Athanasium, deinde omnes non suae partis Episcopos persecuta est.	342
<i>Oly.</i> 280.	3 Constantinus bellum fratri inferens, iuxta Aquileie Alfam occiditur.	343
	Vario euentu aduersum Francos a Constante pugnatur.	
	4 Multae orientis urbes terremoto horribili conciderunt.	344
	Audeus in Dyrtacoele clarus habetur, a quo haeres Audaena.	
	Franci a Constante perdomiti, & pax cum eis facta.	

Hermogenes

Annus mundi.	Romanorum.	Annus domini.
	Hermogenes magister militiæ Cōstantinopolim tractus à populo ob Episcopum Paulum, quem regis imperio & Arianorum factione pellebat,	
5	Antiochię Dominicum Aureum dedicatur.	345
	Macedonius artis Plumariæ in locū Pauli ab Arianis Episcopis subrogatur, à quo nunc hæresis Macedoniana. Paulus credulitate Præfecti Philippi, nam fautor Macedonij partium erat, & Arianorum insidijs strangulatur.	
Oly. 281.	6 Maximinus Treuironū Episcopus clarus habetur, à quo Athanasius Alexandrinę Episcopus, cum à Constantino quereretur ad pœnam, honorifice susceptus est.	346
	7 Sapor Persarum rex Christianos persequitur. Neocæsarea in Pōto subuersa, excepta ecclesia ac Episcopo, cæterisq; qui ibidem reperti sunt. Titianus uir eloquens Præfecturam Prætorij apud Gallias administrat.	347
	8 Athanasius ad Constantis literas Alexandrinā regredit. Dyrrachiū corruit terremoto, & tribus diebus ac noctibus Roma nutauit, plurimęq; Campanię urbes uexatę.	348
	9 Magnis reipublicę expensis in Seleucia Syriæ portus effectus.	349
	10 Rursum Sapor tribus mensibus obsidet Nisibin. Eusebius Emisenus Ariane signifer factionis, multa & uaria conscribit.	350
Oly. 282.	Dolis facta defectio.	
	11 Bellum Persicū nocturnum apud Singarū, in quo haud dubiam uictoriam militum stoliditate perdidimus. Neq; uerò ullum Constantio ex nouem grauissimis prælijs contra Persas grauius bellum fuit, nam ut alia omittā, Nisibis obsessa, Bizabde & Amida captę sunt. Maximus quadragesimus post Macharium Hierosolymorum Episcopus moritur, primus post quem ecclesiam Ariani inuadunt Cyrillus Euty chius, rursum Cyrillus Irenæus, tertio Cyrillus Hilarius, quarto Cyrillus, quorum Cyrillus cum à Maximo fuisset presbyter ordinatus, & post mortem ei ab Acacio Episcopo Cæsariensi, & cæteris Arianis Episcopis Episcopatus promitteretur, si ordinationē Maximi repudiasset, Diaconus in ecclesia ministravit, ob quam impietatem sacerdotij mercede pefatus, in Heraclium quem moriens Maximus in suum locum substituerat, uaria fraude sollicitas, de Episcopo in presbyterū regradauit, quo in exilio ob fidem truso, omnes clerici iurauerunt ut nullum alium susciperent.	351

D. HIERONYMI PRESBYTERI

Anni mundi.	Romanorum.	Anni domini.
	Verum cum Felix ab Arianis fuisset in sacerdotium substitutus plurimi peierauerunt, & post annum cum Felice eiekti sunt, quia Liberius tædio uictus exiliij, & in hæreticam prauitatem subscribens Romam quasi uictor intra uerat. (scopus.	
5550	12 LIBERIUS XXXIII Rom. ecclesiæ ordinatur Epi	352
† Maxentio.	13 † Magnētio apud Augustodunum arripiente imperium Constans haud longè ab Hispania in castro, cui Helenæ nomen est, interficitur, anno ætatis 30. imperij uero sui anno 13, quamobrem turbata republica Vetratio Muræ, Nepotianus Romæ Imperatores facti.	353
	14 Victronius natione Afer Romæ Rhetoricam docet.	354
Oly. 283.	15 Romæ populus aduersum Magnentianos rebellans, ab Heraclida Senatore proditur.	355
	16 Nepotiani caput pilo per urbem circumlatum, multæque proscriptiones nobilium & cædes factæ.	356
	17 Vetratio Muræ a Constantio regium insigne detractum.	357
	Magnentius Muræ uictus, in quo prælio Romanæ uires conciderunt.	
	Gallus Constantij patruelis Cæsar factus	
D	Gallus Iudeos, qui interfecit per noctem militibus arma ad rebellandum inuaserant, oppressit, cæsis multis hominum milibus usque ad innoxiam ætatem, & ciuitates eorum Diocæsareâ, Tiberiadem, & Diospolim, plurimamque oppida igni tradidit.	
	Nonnulli nobilium Antiochiæ a Gallo interfecit.	
	Syriæ populis crucis signum & maximo conspicientium terrore in orientali plaga apparuit.	
	18 Magnentius Lugduni in Palatio propria se manu interfecit, & Decentius frater eius, quem ad tuendas Gallias Cæsar miserat, apud Senonas laqueo uitam explet.	358
Oly. 284.	Gennadius forensis Orator Romæ insignis habetur.	
	19 Mineruius Burdegalensis Rhetor Romæ florentissimæ docet.	359
	Gallus Cæsar sollicitatus a Constantio patrueli, cui in suspicionem ob egregiam indolem uenerat, in Istria occiditur.	
	Syluanus in Gallia res nouas molitus 29 die extinctus est.	
	20 Victorinus Rhetor, & Donatus Grammaticus præceptor meus Romæ insignes habentur, e quibus Victorinus etiam statuam in foro Traiani meruit.	360
	Paulinus & Rhadianus Galliarum Episcopi, in exilium ob fidem trusi.	

Anni	mundi.		Romanorum.		Anni
					domini.
			Alcimus & Delphidius Rhetores in Aquitania florētissimi docent.		
			Petrus Cæsaraugustæ Orator insignis docet.		
			Donatus à quo suprâ Donatianos in Africa dici memorauimus, Carthagine pellitur. Quidam sectatores eius etiam Montenses uocât, eò quod ecclesiã Romæ primam in monte habere cœperint.		
			Eusebius Vercellensis, Episcopus, & Lucifer ac Dionysius Caralitanae & Mediolanensis ecclesiæ Episcopi.		
			Pancratius quoque Romanus presbyter, & Hilarius diaconus distantibus inter se ab Arianis & Constantio damnantur exilijs.		
			Julianus frater Galli Mediolani Cæsar appellatur.		
	21		Antonius monachus c v ætatis anno in heremo moritur, solitus multis ad se uenientibus de Paulo quodã Thebæo miræ beatitudinis uiro referre quamplura, cuius nos exitum breui libello explicauimus.	361	
			Hilarius Episcopus Pictauiensis factione Saturnini Arelatensis Episcopi, reliquorumq; qui cum eo erant Ariarum ante triennium in Phrygiam pulsus, libris de nostra religione componit.		
			Reliquiæ Apostoli Timothei Cōstantinopolim inuectæ. Sarmata, † Amatas, & Macarius discipuli Antonij insignes habentur.		
			Liberius Episcopus Romanorum in exilium mittitur.		
			Magnæ Allemannorum copiæ apud Argentoratum oppidum Galliarum à Cæsare Iuliano oppressæ.		
5560	22		Saraceni monasteriũ beati Antonij irridentes Sarmatam interficiunt.	362	
Oly.			Constantio Romam ingresso, ossa Andræ Apostoli &		
285.	23		Luçæ Euangelistæ à Constantinopolitanis miro fauore suscepta.	363	
			Nicomedia terræmotu funditus euersa, uicinis urbibus ex parte uexatis.		
			Paulinus Theuïrorum Episcopus in Phrygia exulans moritur.		
			Euantius eruditissimus Grammaticorum Constantino poli diem obiit, in cuius locum ex Africa Cretus adducitur.		
			Synodus apud Ariminum & Seleuciam Isauriæ facta, in qua antiqua patrum fides, decem primo legatorum, dehinc omnium prodicione damnata est.		
			Honoratus ex Præfecto Prætorio Galliarũ primus Con-		

† Amos forte legendum quò auctores inter discipulos Antonij uel præcipuũ numerant.

D. HIERONYMI PRESBYTERI

C Anni mundi	Romanorum.	Anni domini
	Constantinopoli Præfectus urbis factus. Gratianus, qui nunc Imperator est, nascitur.	
24	Hilarius cum apud Constantinopolim librum pro se Constantio porrexisset, ad Gallias redit. Macedonius Constantinopoli pellitur. Omnes penè toto orbe ecclesie sub nomine pacis & re- gis Arianorum consortio polluuntur. Constantinopoli ecclesiarum maxima dedicatur. Meletius Sebastie Armeniorum Episcopus, ab Achatio & Georgio Episcopis Arianis Antiochiam transfertur, & non post grande temporis interuallum cum presbyte- ros qui ab Eudoxio antecessore suo depositi fuerant su- scipisset, exilij iustissimam causam subita fidei mutatione delusit. Gallia per Hilarium Arianensis perfidia dolum damnat. Constantius Mopsocrenis inter Ciliciam Cappadociam que moritur anno ætatis 45.	364
	IVLIANVS XXXVI Romanorū regnauit anno uno, mensibus 7. Vel ut aiunt alij, an. 2. mensibus 8.	
1	Iulianus ab idolorum cultu conuersio blanda persecutio fu- it, illicitis magis quam impellens ad sacrificandum, in qua multi ex nostris uoluntate propria corruerunt.	365
D	Georgio per seditionem populi incenso, qui in locum Athanasij ab Arianis fuerat ordinatus, Athanasius Ale- xandriam euertitur.	
2	Eusebius & Lucifer de exilio regrediuntur, è quibus Lu- cifer accitis duobus alijs Confessoribus Paulinum Eusta- thij Episcopi presbyterum, qui se nunquam hæreticorum communione polluerat, in parte catholica Antiochie E- piscopum facit. Pro hæresius Sophista Atheniensis lege data ne Christia- ni liberalium artium doctores essent, cum sibi specialiter Iulianus cōcederet ut Christianos doceret, scholam spon- te deseruit. Aemilianus ob ararum subuersionem Dorostori à Vica- rio incenditur. Ecclesia Antiochie clausa, & grauissima imminentis per- secutionis procella dei uoluntate sopita est: Nam Iulia- nus in Persas profectus, nostrum post uictoriam dijs san- guinem uouerat, ubi à quodam simulato perfuga ad deser- ta perductus, cum fame & siti Apollata perdidisset exer- citus, & inconsultius à suorum erraret agminibus, ab ob- uio forte hostium milite cōto ilia perossus exierit, anno	396
	Olympias	

An. mundi.	Romanorum.	Anni domini
Oly. 286.	ætatis 32. Post quem sequenti die Iouianus ex primicerio domesticorum Imperator factus.	
	IOVIANVS XXXVII Romanorum regnavit mensibus 8.	
	1 Iouianus rerum necessitate cōpulsus, Nisibim & magnā Mesopotamiæ partem Saporī Persarum regi tradidit. Synod⁹ Antiochiæ à Meletio & suis facta, in qua homoufio & homufio reiecto mediū inter hæc homoufion Macedonianum dogma uindicauerunt.	367
	Iouianus cruditate siue odore prunarum quas nimias adoleri iusserat † Dadaftanæ moritur anno ætatis 34.	
	Post quem Valentinianus tribunus Scutorum, e Pannonia Cibalensis apud Niceam Augustus appellatus, fratrem Valentem Constantinopoli in communionem regni assumit.	
	VALENTINIANVS & VALENS, XXXVIII Romanorum regnauerunt annis 13. mensibus 5.	
	1 Valentinianus egregius aliàs Imperator, & Aureliano moribus similis, nisi quod seueritatem eius nimiam, & parcitatem quidam crudelitatem & auaritiam interpretabantur.	368
	2 Terræmotu per totum orbem facto, mare littus egreditur, & Siciliæ multarumq; Insularum urbes & innumera- biles populos oppressit.	369
	Procopius qui apud Constantinopolim tyrannidem inuaserat, apud Phrygiam salutarem extinctus est, & pluri- mi Procopianæ partis cæsi atq; proscripti.	
	DAMASVS XXXV Romanæ ecclesiæ ordinatur Epi- scopus.	
	† multum temporis interuallū Ursinus à quibusdam Epi- scopus constitutus, Sicinū cum suis inuadit, à quo Da- masianæ partis populo conflente crudelissimæ interfe- ctiones diuersi sexus perpetrata.	
	3 Valens ab Eudoxio Arianorum Episcopo baptizatus nostros persequitur.	370
Oly. 287.	Gratianus Valentiniani filius Ambianis Impator factus.	
	4 Tanta Constantinopoli est orta tempestas, ut miræ ma- gnitudinis decidens grando nonnullos hominum inter- fecerit.	371
	Apud Atrebatas lana e cælo pluuiæ mixta defluxit.	
5570	5 Hilarius Episcopus Pictauiensis moritur.	372
	Nicea quæ sæpe ante corruerat, terræmotu funditus e- uersa.	

† Dadanaflæ

† Videtur tale quid deesse, post non, etc. ut ex historia Eusebij Ecclesiastica licet coniscere.

D. HIERONYMI PRESBYTERI.

Anni mundi.	Romanorum.	Anni domini.
	Libanus Antiochenus Rhetor insignis habetur.	
	6 Agon Constantinopoli à Valente æditus.	373
	Athanasius rex Gothorum in Christianos persecutione comota plurimos interfecit, & de proprijs sedibus in Ro manum solum expellit.	
	7 Eusebius Episcopus Vercellensis moritur.	374
	Constantinopoli Apostolorum martyrium dedicatur.	
	Magna fames in Phrygia.	
	Lucifer Carthanus Episcopus moritur, qui cum Grego rio Episcopo Hispaniarum & Philone Libyæ nunquam se Ariana miscuit prauitati.	
Oly. 288.		
† Maximinus.	8 † Maximus Præfectus annonæ maleficos ab Imperatore inuestigare iussus, plurimos Romæ nobilium occidit.	375
	Valentinus in Britannia antequam tyrannidem inuaderet oppressus	
	Presbyter Syrii iniquissime occiditur, quod Octavianū † ex Proconsule apud se latitantem prodere nolisset.	
† Exproconsulē.		
	9 Didymus Alexandrinus multa de nostro dogmate per notarios comentatur, qui post quintū natiuitatis suæ an num luminibus orbatus, elementorū quoq; ignarus fuit.	376
	Equitius Comes Illyrici iniquissimis tributorum exacti onibus ante prouincias quas regebat tanquā a Barbaris uastarentur erasit.	
D		
	10 Eunomius discipulus Aetii Constantinopoli agnoscitur, à quo hæresis Eunomiana.	377
	Saxones caeli de Vfone in regione Francorum. Burgundionum LXXX ferme milia quot nunquam an tea ad Rhenum descenderunt.	
	Clearcus Præfectus urbis Constantinopoli agnoscitur, à quo necessaria & diu expectata uotis aqua ciuitati indu citur.	
	Alexandriæ xx ordinatur Episcopus Petrus, qui post Valeris interitū tam facilis in recipiendis hæreticis fuit, ut nonnullis suspitionem acceptæ pecuniæ intulerit.	
	Melania nobilissima mulierum Romanarum, & Marcel lini quondam Consulis filia, unico Pretore tunc Urbano filio derelicto, Hierosolymam nauigauit, ubi tantum uir tutum, præcipueq; humilitatis fuit miraculo, ut Teclæ nomen acceperit.	
	11 Post Auxentij serā mortē Mediolani Ambrosio Episco po constituto, omnis ad fidem rectā Italia conuertitur.	378
Oly. 286.	Aquileienses clerici quasi chorus beatorum habentur. Quia superiore anno Sarmatæ Pannonias uastauerunt,	
		ijdem

An. mundi.

Romanorum.

An. domini.

	ndem Consules permanere.	
12	Valentinianus subita sanguinis eruptione, quod græce apoplexis uocatur, Brigitione moritur. Post quem Gratianus assumpto in imperiū Valentiniano fratre, cum patruo Valente regnat.	379
	Apollinarius Laodicensis iactatione ingenij quosdam errores pertinaciter asseuerans, hæresim sui nominis suscitauit, quam Damasus habito Romæ Concilio damnauit.	
	Eutropius presbyter, uir eloquentia clarus agnoscitur.	
	Multi monachorum Nitriæ per tribunos & milites caesi.	
	Valens lege data ut monachi militarēt, nolentes fustibus iussit interfici.	
	Theodosius Theodosij postea Imperatoris pater, & plurimi nobilium occisi.	
	Photinus in Galatia moritur, à quo Photinianorum dogma inductum, qui multa continentie & ingenij bona uno superbie malo perdidit.	
13	Basilius Cæsariensis Episcopus Cappadociæ clarus habetur.	380
	Alemannorum circiter triginta milia apud Argētarium oppidum Galliarum exercitu Gratiani strata.	
14	Florentinus Bonofus & Rufinus insignes monachi habentur: E quibus Florentinus tam misericors in egentes fuit, ut uulgo pater pauperum nominatus sit.	381
	Gens Hunorum Gothos uastat, qui à Romanis sine armorum depositione suscepti, per auaritiam Maximi ducis fame ad rebellandum coacti sunt.	
	Superatis in congressione Romanis, Gothi funduntur in Thracia.	
	Valens de Antiochia exire cōpulsus, sera pœnitentia nostris de exilijs reuocat.	
	Lachrimabile bellum in Thracia, in quo deserente equitum praesidio Romanæ legiones à Gothis cinctæ usque ad internitionem caesæ sunt: Ipse Imperator Valens cum sagitta saucius fugeret, & ob dolorem nimium sæpe equo laberetur, ad cuiusdam uillulæ casam deportatus est, quo persequentibus Barbaris, & incensa domo, sepultura quoque caruit.	

D. HIERONYMI CHRONICON FINIT.

PPP 4 PROSPERI